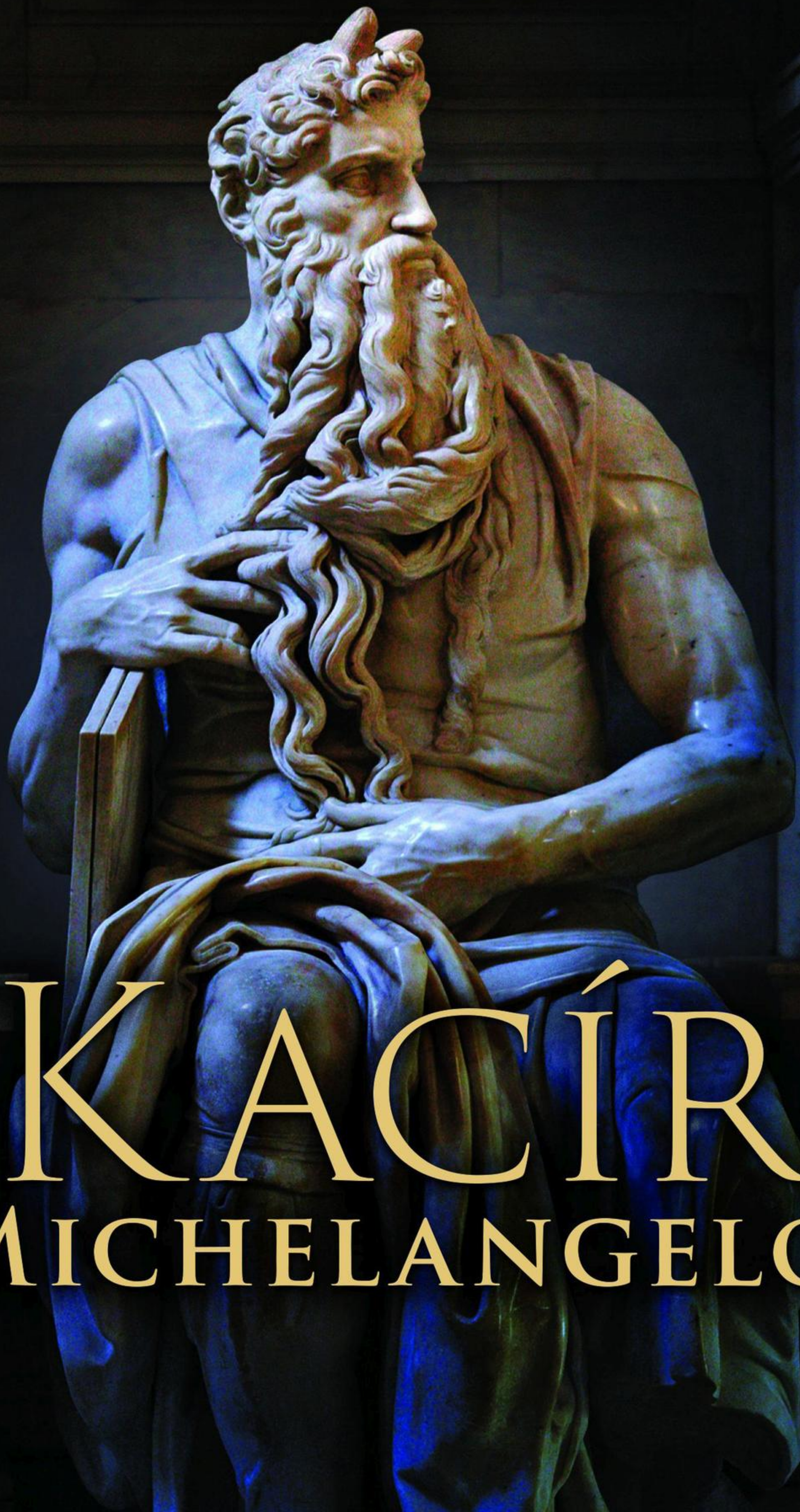

Matteo Strukul

KACÍR
MICHELANGELO

KACÍR
MICHELANGELO

MATTEO STRUKUL

KACÍR
MICHELANGELO

Z taliančiny preložila
Mária Štefánková

slovar

Copyright © 2018 Newton Compton Editori s. r. l.
This edition published in agreement with the Proprietor through
MalaTesta Literary Agency, Milan.
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020
Translation © Mária Štefánková 2020

ISBN 978-80-556-4144-7

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat
ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými,
ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom
súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne,
bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Silvi,
ktorú milujem odjakživa a budem milovať navždy,
a Rímu,
lebo jeho krása ma zakaždým dojme.
Antoniovi Forcellinovi,
môjmu váženému učiteľovi.*

JESEŇ 1542

1

Macel de' Corvi

Cítil sa unavený a slabý. Pohľadom skĺzol na svoje ruky, zabielené mramorovým prachom, na mocné prsty, ktoré v súlade s rozorvanou dušou hľadali postavy v kameni a ohmatávali ho so skúsenosťou znalca tela, svalov, výrazov.

Vzdychol si. Jeho dom bol jednoduchý a prázdny. Ako zvyčajne. Bol to jeho úkryt, jeho bezpečný prístav, v ktorom nachádzal útechu. Nazrel do vyhne. Pod popolom krvavo prebleskovala červená pahreba. Niekoľko predmetov sa bez ladu a skladu povalovalo na pracovnom stole.

Postavil sa. Naširoko roztvoril dvere. Vyšiel von. Pred ním sa rozprestieral Macel de' Corvi: nevlúdna ľudová štvrt', kde domy akoby vyrastali jeden z druhého ako vyrážky na sivej koži mŕtvol.

Rím sa zmietal v agónii pred jeho očami, no to, čo videl, bol iba odraz väčšieho zla, bolesti, pocitu, ktorý mesto ničil deň za dňom, po kúskoch. Muselo sa ohnúť pred vôľou pápežov, dočasných panovníkov sveta, ktorí už celkom stratili akúkoľvek spiritualitu.

Díval sa, ako sa vločky snehu vznášajú na kostry stĺpov a na klenby Kolosea, čo vytŕčali zo zeme ako nepravidelné oblúky jaskýň či dier. Vyschnuté stromy, ktoré zabila táto ľadová, nemilosrdná jeseň, sfarboval biely poprašok. Ticho navôkol zahaľovalo celý výjav aurou nadprirodzenosti.

Hoci to bolo úbohé, ošumelé divadlo, Michelangelo v ňom nachádzal zmysel, bola to esencia mesta porazeného vlastnými démonmi, ktoré sa stále tvrdohlavo drží na nohách. Rím vystavoval poklady minulosti ako jazvy, zabudnuté, no zreteľné stopy vo víroch poletujúceho snehu. Stĺpy Saturnovho chrámu sa týčili proti oblohe ako prsty smrteľne zraneného, no stále ešte žijúceho giganta.

Sneh padal čoraz hustejšie a on cítil, ako v ňom rastie melanchólia a zaplavuje mu hrud' ako neuhasiteľný tekutý

oheň. Jasne si uvedomoval, že je súčasťou tej vzdúvajúcej sa vlny, ktorá dokáže v tomto meste zničiť všetko, čo súviselo s cirkvou. Ba čo viac, bol jej najúčinnejšou, najpresnejšou zbraňou, schopnou oslepiť oči úbohých a bezmocných, odviesť ich pozornosť, zahmlieť im zrak veľkoleposťou svojich nádherných diel. Kupola Sixtínskej kaplnky, *Posledný súd* či *Pieta* vedeli očariť aj zvädzať, a práve preto svojou nádherou kamuflovali skutočnú podstatu moci a vládnutia.

Bol len iluzionistom a ničím iným, bral si peniaze od pápežov a poskytoval svoje umenie ich službám. Oslavoval ich moc a tým ju zväčšoval. Pri pohľade na sneh zakrývajúci špinavé strechy pochopil, že úspech jeho sôch, jeho fresiek, ba i jeho vlastného života bol iba ďalším zločinom, čiernym tieňom zla, ktoré živil vnútri v sebe.

A zalial ho pocit hanby.

Rozplakal sa.

Pretože pochopil, ako sa mýlil v tom, čo robil.

Myslel si, že sa môže priblížiť k Bohu, keď bude tvarovať mramor, vytesávať najkrajšie tvary či štetcami a farbami kresliť spev prírody: táto nádej sa rozbila. Podľahol lákaniu peňazí, ba čo horšie, sláve. Ako mu lichotilo, keď ho vyhlasovali za absolútne najlepšieho umelca. Veď to bola čistá korupcia a on to veľmi dobre vedel. A hoci sám seba skúšal presvedčiť o opaku, vnútri v srdci cítil, že túto neviazanú ambíciu v sebe živil len sám.

Robil to do takej miery, že napokon riskoval stratu vlastnej osobnosti.

Stisol päste a sľúbil si, že sa pokúsi nejako vykúpiť. Za každú cenu. Potreboval to viac než ten čistý, chladný vzduch, ktorý ho štípal do tváre.

Zo severu Európy zaviali nové vetry. Slová jedného nemeckého kňaza žeravili vzduch ako náhle ohniská požiaru. Jeho tézy boli vypálené na tele cirkvi, ako klince sa zabárali do luxusu a pôžitkov kléru, príliš oddaného svetskej moci, skazenosti, obcovaniu a predávaniu odpustkov. Ten kult zničil základný význam slov ako viera, milosrdenstvo, súcit, obeta.

Takéto vetry, hoci zatiaľ slabé, vzbudili v tejto šialenej dobe novú nádej a uvažovanie dokonca aj tu v Ríme, a čakali len na to, aby zmocnili a oslovili všetkých mužov a ženy dobrej vôle.

Tejto pokojnej, úprimnej sile by bol rád venoval nasledujúce roky. Chcel chrániť ten malý poklad, nieť ho ako po-

chodeň v nočnej tme a pokúsiť sa vniesť svetlo do zvyšku svojho života.

A zbavil by sa strachu.

Striaslo ho, bolo mu chladno, no ten biely, mäkký sneh mu teraz pripadal ako znamenie z neba, znak pokoja, ktorý mal upokojiť ľudské srdcia. Miloval ticho, ktoré vedelo prehlušiť zvuky mesta.

A tento belostný plášť, ktorý zahaloval Macel de' Corvi, mu pripadal ako Božia tvár, hlboký, pravidelný dych ako jeho tiché, ťažké, a predsa pokojné, takmer nežné mrmlanie.

Ďaleko od Anjelského hradu, od Tiberského ostrova, od rímskej štvrte, kde Bramante a Raffael postavili a následne aj vyzdobili paláce nesmiernej krásy, biele a žiariace, so vzácnou bosážou a štíhlymi, elegantnými stĺpmi, Michelangelo prisahal sám sebe, že už nikdy nebude slepo poslúchať príkazy pápežov.

Čas, ktorý mu ešte zostával, chcel využiť na skúmanie svojho srdca, jeho tlkotu, a na modlitby. A potom vytesať tieto úvahy do mramoru. Viac než doteraz.

Napokon vošiel dnu.

2

Rímska inkvizícia

V Apoštolskom paláci na Via Ripetta si kardinál Gian Pietro Carafa poťahoval dlhú hnedú bradu a nervózne si ju obkrúcal okolo bučfatých prstov. Monsignore si zhlboka vzdychol. Bol znepokojený.

Drahé kamene v množstve prsteňov na jeho prstoch odrážali lúče jesenného slnka. Surové bledé svetlo prenikalo ťažkými zamatovými závesmi na oknách. Medzi rubínmi a smaragdmi, veľkými ako lieskovce, vari najmenej žiaril kardinálsky prsteň, takmer akoby chcel symbolizovať temnotu, ktorá v tých dňoch zasiahla cirkev.

Gian Pietro Carafa v kardinálskom purpure, v žiarovo červenom plášti s čiapočkou solideom rovnakej farby, so štólou lemovanou zlatou niťou, sedel na stolci a čakal, kým mu privedú jeho najlepšieho muža. Sluhovia mu práve ohlásili jeho príchod.

Postavil sa z jemne vyrezávaného dreveného stolca a rozhladol sa okolo seba. Salón bol rozľahlý, a to až taký, že ktoľvek sa mohol cítiť stratený v jeho spartánskom, strohom zariadení. Bolo to ako vznášať sa v prázdnote. A presne tento pocit chcel kardinál Carafa vyvolať v každom svojom spolubesedníkovi: pocit strachu.

Okrem ďalších piatich stolcov a veľkého kozuba jediným zariadením tejto veľkej sály boli po celom obvode police plné rukopisov a hrubých zväzkov.

Kardinál, hlava rímskej inkvizície, podišiel k jednej z polic. Vytiahol odtiaľ neveľkú knižku a poobracal ju v rukách. Pohladkal jej chrbát a roztržito prelistoval zopár strán. Na prednú stranu sa ani nepozrel. Šlo len o to, aby mal niečo v rukách. Obával sa, že stratí trpezlivosť, preto potreboval niečo zvierat v rukách.

Vzhľadom na jeho temperament a ťažko ovládanú výbušnosť bola táto predvídavosť namieste.

Tajomník ohlásil návštevníka.

Vzápätí vošiel s hlbokým úklonom Vittorio Corsini, veliteľ stráže svätej inkvizície. Kardinál mu nastrčil ruku a Corsini oddane pobozkal kardinálsky prsteň. Potom sa vztýčil v celej svojej mohutnosti.

„Eminencia,“ povedal, „počúvam vás.“

Kapitán toho veľa nenarozprával a bol fascinujúco príťažlivý: pekne urastený, široké plecia, výrazné sivé oči a dohora vykrútené navoskované fúzy. Hovorilo sa o ňom, že je veľký zvodca žien, ale táto okolnosť kardinála vôbec nezaujímala. Oblečený mal červený kabátec s kľúčmi vyšíťmi jeden zlatou a druhý striebornou niťou, purpurové nohavice a čierne čizmy po kolená. Jeho oblečenie dopĺňal plstený klobúk so širokou striedskou a ťažký kabát lemovaný kožušinou. Za pásom mal zastrčenú pištoľ s kolieskovou zámkou a meč s dierkovanou rukoväťou, zdobenou zlatom a striebrom.

Kardinál si odkašľal. Rukami zovrel knihu a informoval Vittoria Corsiniho o tom, čo ho v posledné dni znepokojovalo. „Kapitán, verte či neverte, toto sú šialené časy. A náš svätý otec Pavol III. urobil veľmi dobre, že založil inkvizíciu, aby zamedzil šíreniu kacírstva, a to sa šíri nielen v Svätej ríši nemeckej, ale kľíči ako tá najjedovatejšia burina dokonca i tu, priamo v Svätej stolici.“

„Naozaj, eminencia?“ spýtal sa Vittorio Corsini s neskrývane úprimným prekvapením.

„Isteže! Vy si dovoľujete pochybovať o mojich slovách?“

„To naozaj nie!“

„V poriadku. Napokon, ešte by ste si mali pamätať, čo sa stalo len pred niekoľkými mesiacmi, alebo sa mýlim?“ a pri týchto slovách kardinál opäť zovrel v dlaniach knižočku. Keby ho niekto v tej chvíli pozoroval, myslel by si, že ju chce prstami rozmliaždiť.

Vittorio Corsini bol pozorný poslucháč a neušlo mu to. „Vaša eminencia, máte na mysli toho kazateľa Bernardina Ochina?“

„Presne tak!“ zasyčal kardinál.

„Ak ma pamäť neklame, vaša milosť mu prikázala, aby sa dostavil do sídla svätej inkvizície, a Ochino sa tomuto rozkazu vyhol a najprv odišiel do Florencie a odtiaľ do Švajčiarska.“

„Presne tak. Najprv búril proti katolíckej viere z kazateľnice Kostola Santi Apostoli v Benátkach a potom sa šiel vyobjímať s tým kacírom Kalvínom! A to ešte nie je všetko!“

„Naozaj, monsignore? Čo vás znepokojuje? Povedzte mi a ja to napravím.“

Kardinálovi sa mihol na tvári krutý úsmev.

„Milý môj kapitán, vaša oddanosť a viera sú chvályhodné. Horlivosť, ktorú ste vždy preukazovali pri plnení zverených úloh, je mi vzácnejšia než synovská láska, a teraz dodávam, že ešte nikdy som ju nepotreboval väčšmi. Takže musíte vedieť, a iste ste to už vytušili, že vnútri Svätej stolice je mnoho politických funkcií. Každú z nich riadi iný človek, ktorý sa musí podriaďovať presnému záujmu, či už cisárovi Karolovi V., tomu frankofilovi, ktorý prihliada na ambície Františka I., alebo hoci aj tým prekliatym Mediciovcom z Florencie. A nehovorím o tom, že Benátky, tá morská prostitútka, sa tomu iste nebudú len nečinne prizerať. A predsa, všetky tieto rozličné smery nie sú ničím v porovnaní s tým, čo sa jeden jediný kardinál zo všetkých rozhodol otvorene zastávať napriek pevnej pozícii, ktorú som mu určil ja.“

„Vaša milosť, myslíte kardinála Reginalda Poleho?“

Keď Gian Pietro Crafa počul to meno, zatvoril oči, akoby chcel zdôrazniť chvíľu najvyššej pravdy. Len čo ich znova otvoril, pohľad sa mu sfarbil žiarivou červeňou horiacej pahreby na konci sály. „Presne ste to vystihli, priateľ môj. On je to. Práve kardinál Reginald Pole je mi trňom v oku, slizkým hadom, ktorý sa skrýva za svoj pôvod a trúfalo, bohapusto sa spolieha na ochranu anglického kráľa, a pritom vo svojom brlohu chová odporných hnusných démonov!“ Kardinál inkvizítor to povedal drsným, chvejúcim sa hlasom a vzápätí šmaril na zem knižku, ktorú držal v rukách.

Vittorio Corsini ani okom nemihol, nedal najavo najmenšiu emóciu. Bol zvyknutý na výbuchy zlosti jeho eminencie a nemal ani v najmenšom úmysle akokoľvek mu protirečiť. V kardinálovi akoby driemala ustavičná zlosť, ktorú si starostlivo pestoval, akoby zlosť bola preňho akýmsi druhom umenia, Božím darom, ktorý nesmel premrhať, naopak, mal ho opatrovať a zveľaďovať každým dňom, aby z neho spravil ostrý a smrteľný nástroj, nebezpečný ako ostrie dýky.

„Ako by som vám mohol pomôcť vo vašom trápení, eminencia?“ Corsini veľmi dobre vedel byť úlisný a podlízavý, dokonale podriadený vôli kardinála inkvizítora, keďže si dával dobrý pozor, aby nevyvolal jeho hnev a následne aj pomstu, ktorá by neodvratne nasledovala.

„Vy si myslíte, že som blázon, Corsini? Že ma baví takto sa správať? Že ma teší, keď sa musím zlostiť?“

„V žiadnom prípade, vaša milosť. Podľa mňa ste poslednou baštou proti obrovskej záplave kacírstva.“

Carafa prikývol. „Opäť ste to pekne povedali, kapitán, veru, nemohli ste mi odpovedať lepšie. Presne tak je to! Pretože zostáva faktom, že Lutherove tézy mali na nemeckom území nezvyčajný úspech. Aj v Holandsku a Flámsku, a obávam sa, že môžu zasiahnuť i Francúzsko, hoci nateraz sa zdá, že František I. de Valois drží na uzde odstredivé sily, ktoré kritizujú katolícku cirkev. No dokedy mu to vydrží? Čo sa týka Anglicka, no dobre, vždy to bola banda pozbierancov a polonevercov. Vidíte, kam sme sa to dostali? A čo by som mal robiť ja, vari skloniť hlavu? Dať sa poraziť bez boja? To nikdy! Preto, môj milý Corsini, som vás dal zavolať. Lebo vidíte, že nielen kacírstvo, o ktorom som vám rozprával, kľúči na perách kardinála Reginalda Poleho, ale aj priamo kvitne na korálových perách jednej ženy.“

„Ženy?“ kapitán bol tentoraz prekvapený. Takže pre toto si ho dal kardinál zavolať? Kvôli nejakej žene? Hrozba, záhada.

„Konkrétne je to Vittoria Colonna, milý môj Corsini. To o nej hovorím.“

„Markíza z Pescary?“

„Presne tak!“

„A ak sa smiem spýtať, z čoho ju obviňujete?“

„To ešte presne neviem. No moji informátori mi potvrdili, že má nejaké pletky s Reginaldom Polem. Nechápem zmysel tohto konania, isteže, môžem si to predstaviť, ale potrebujem informácie, dôkazy. A teda dôvod, prečo som vás zavolať, je takýto: dajte ju sledovať. Nespustite ju z očí ani na okamih. Chcem, aby sa jej jeden špeh venoval dňom i nocou, iba a výlučne jej. Aspoň dovtedy, kým sa nedozviem, čo potrebujem. Veľmi starostlivo vyberte človeka, ktorého tým poveríte. Nech si markíza nevšimne, že ju sledujú, a už vôbec si nesmie dať toho človeka do súvisu s nami.“

„Chápem,“ povedal Corsini.

„Výborne. Viem, že toho máte na starosti veľa, ale toto má teraz absolútnu prioritu. Takže sa postarajte, aby to bol váš najlepší človek. Vyjadril som sa jasne?“

„Celkom jasne, eminencia.“

„Vynikajúco. Tak vás teda žiadam, hneď sa do toho pustíte. Čakám vaše hlásenie koncom týždňa. Jasné?“

„Pravdaže.“ Kapitán po týchto slovách mierne zakašľal. Dúfal, že takto pritiahne kardinálovu pozornosť na detail, ktorý mu veľmi často unikal. Táto zábudlivosť bola zjavne zámerná.

„Ešte ste tu?“ s nevôľou zahundral Carafa a nechápal, prečo Vittorio Corsini už nezmizol do čerta.

„Zostáva taká maličkosť, vaša milosť, ale treba ju vyriešiť...“

V očiach kardinála inkvizítora sa zablysko. „Aha! Pravdaže! Pochopil som.“ A bez ďalších rečí vybral z vrecka habitu zamatový mešec, v ktorom to slubne cinkotalo. „Päťsto dukátov. A viac ani cent, Corsini.“

Carafa hodil vrecko kapitánovi. Veliteľ ho šikovne chytil rukou v rukavici.

„Dobre, teraz už choďte,“ kardinál sa rozlúčil pokývnutím hlavy a uzavrel sa do ticha, ktoré neznieslo námietky.

Keď kapitán zatváral dvere, Gian Pietro Carafa sa vrátil k svojmu stolcu. Klesol naň, akoby ho zasiahla neviditeľná olovená strela. Ruky mu bezvládne ovisli na opierkach a pohľad uprel do prázdna.

Hra sa začala.

V srdci vedel, že si nemôže dovoliť prehrať ju.

3

Stretnutie

Michelangelo bol hlboko očarený jej neodolateľným pôvabom.

Aj v ten deň bola Vittoria Colonna jednoducho očarujúca. Dlhé gaštanové vlasy zviazané v snehobielym čepčeku. Živé oči poznačené tajomnou melanchóliou, ligotajúce sa vo svetle sviečok. Krk jej zdobil jednoduchý náhrdelník, perly na ňom vyzerali ako slzy úsvitu. Na sebe mala prekrásne svetlomodré šaty. Výstrih, hoci neveľký, odhaľoval hrud.

Michelangelo bol unesený touto zádumčivou, kultivovanou krásou, viac duchovnou než fyzickou. Keď s ňou trávil čas, mal pocit úžasnej vnútornej sily, sálal z nej plameň, ktorý pri bližšom kontakte mohol zapáliť srdce ktoréhokoľvek spolubesedníka.

Už nejaký čas sa s ňou pravidelne stretával, pretože ich spoločné rozhovory boli preňho potešením, ktoré si nechcel odprieť.

Vittoria vedela vyberať slová, ba dokonca ešte predtým vytušila jeho myšlienky, no nebola v tom nejaká mimoriadna intuícia, ale pocit spolupatričnosti, blízkosti, a ten bol zázračný.

„Ste akýsi unavený, messer Michelangelo,“ povedala mu pošepky, „a myslela som si, že budete konečne spokojný, keď sa vám dostalo odmeny za to, čo ste vykonali v tomto pozemskom živote.“

Michelangelo len mlčky pokrútil hlavou. Tak veľmi chcel, aby si Vittoria nevšimla zlosť, ktorá mu vrela v hrudi.

„Lenže ja z vás cítim znepokojenie,“ pokračovala, „akúsi trpkosť, hoci ju neukazujete ostatným, ale ako oceľový meč obraciate sám proti sebe, akoby ste boli sám strojom vlastného nešťastia. Alebo sa mýlim?“ pri týchto slovách mu vzala tvár do dlaní a prinútila ho, aby sa na ňu pozrel.

Cítil, ako sa mu jej biele štíhle prsty zabárajú do dlhocižnej brady, ktorú si dal narásť, a ako mu takmer bolestne stís-

kajú tvár. Prekvapovala ho, opäť a opäť, zakaždým, keď sa stretli. Prichádzala dokonca aj k nemu domov, do jeho prázdneho, chladného domu, kde plamene ohňa bývali len v kováčskej dielni. A mramor, sochy, ktoré sa pokúšal dokončiť, dláta, kladivá, klíny, sekáče, špicáky – všetko to boli len ľadové mreže klietky, ktorú nazýval hnev, a kde napokon zostal zatvorený.

„Nedržte v sebe bolesť, vypusťte ju von. Čo vo vás hlodá? Povedzte mi to, prosím vás, už sa na vás nemôžem takto pozerať!“

Michelangelo sa jej na chvíľu zahľadel do očí a poddal sa prúdu tekutého jantáru jej zreničiek: teplých, zvodných. „Možno vám to jedného dňa budem môcť vysvetliť,“ odvedtil a sklopil pohľad. „Ale som taký zaujatý sebaľútosťou, že som vám takmer zabudol dať jednu vec.“

„Naozaj?“ spýtala sa Vittoria.

Michelangelo ju chytil za ruky a nežne si ich odtiahol z tváre. „Počkajte ma tu,“ povedal stručne a odišiel do miestnosti, ktorú si zariadil ako laboratórium. Za impozantnou sochou, prikrytou plátnom, stálo niekoľko blokov bieleho mramoru, drevený stojan, pracovný stôl, mažiare na drvenie práškov a prípravu farieb a glazúr, pomocné kartóny, náčrty a farebné ceruzky, tĺčky, misky, špachtle a štetce a celá kopa všelijakého náradia, ktoré mu jeho pomocník Urbino, lenivý ako voš, vždy zabúdala upratať.

A tam, takmer skrytý za hromadou predmetov a pomôcok, bol balíček, drobná vec zabalená v látke, takže sa nedal vytušiť ani jej tvar, ani podstata.

Michelangelo k nej podišiel, vzal ju do ruky veľmi jemne a opatrne, a vrátil sa do izby, kde ho čakala Vittoria Colonna.

„Je to to, čo si myslím?“ spýtala sa neveriacky.

„Pozrite sa,“ odpovedal a podal jej balíček.

Vittoria začala odmotávať látku, v ktorej bol predmet zabalený. Vybrala zrolovanú kresbu, previazanú špagátom. Rozviazala uzol a vystrela kresbu pred sebou. Keď sa na ňu pozrela, strhla sa.

Jej zbožňujúci pohľad sa upieral na maličký obrázok, taký nádherný, až jej nevdojak vĺhkli do očí slzy. A nevedela ich zdržať.

V rukách držala obraz. A hoci bol neveľký, Vittoriu ohromila jeho sila tak, až sa jej na okamih roztriasli ruky. Zobrazoval Ježiša pribitého na kríži: dokonale namaľované svaly

napäté v kŕči, žily ako povrazy, vo výraze tváre toľko utrpenia, až srdce pukalo.

Pri nohách kríža bola lebka a dvaja anjelici, sotva načrtnutí, pozorovali Krista v najťažšej chvíli ukrižovania.

Bolo to akoby Michelangelo, lebo on bol autorom tejto nádhery, chcel použiť Kristovo telo ako symbol bolesti a ľútosti, no bez toho, aby sa stratil pocit nádeje. Táto presvitala z pohľadu, akoby sa niekto na Vittorriu uprene pozeral spod meniacej sa vodnej hladiny.

Po chrbte jej prebehli ľadové zimomriavky. Akoby ju náhle zachvátila zimnica.

Vzdychla.

Nevedela si zvyknúť na túto absolútnu krásu, aj keď pre Michelangela bola kontemplácia o Bohu bežným, každodenným zvykom. Nevedeloval si to, jeho samého to prekvapovalo, ale ľahkosť a dokonalosť, s akou maľoval, kreslil a vytesával sochy, vyrážala dych jeho obdivovateľom.

No Vittorii vzalo reč najmä ústredné postavenie Ježišovej osoby, alebo lepšie povedané jej zúženie na čistú esenciu, takmer na abstrakciu, akoby ju Michelangelo chcel zbaviť akejkoľvek pocty a oslavy, redukujúc všetko na prostú, jednoduchú a osobnú víziu.

Táto podstata skrývala všetok zármutok, lásku i vnútorný boj, teda city, ktoré najväčší umelec svojich čias prežíval.

Teraz Vittoria videla, čo ho znepokojovalo, čo mu deň po dni zožieralo srdce.

A keďže jej tento obraz odhalil všetko, čo bolo treba, slová, ktoré mu chcela povedať, vyschli, akoby ich spálilo mrazivé slnko toho jesenného rána.

„Ďakujem,“ na nič viac sa nezmohla a nevedela odtrhnúť oči od obrazu. A hoci na jednej strane chápala, že od Boha dostala obrovský dar, chápať Michelangelovu dušu, na druhej strane si uvedomovala, že umelca viedla Božská iskra, lebo faktom zostávalo, že jeho postavy, také nezahalené, také nahé a osamelé, mali v sebe novú ikonografickú silu, ktorá sa väčšmi hodila k prostému jazyku jej dobrého priateľa kardinála Reginalda Poleho.

Uvedomujúc si toto všetko, pozbierala odvalu a skúsila sa s ním o tom porozprávať.

„Messer Michelangelo,“ povedala, „váš dar je mi mimoriadne drahý, lebo v ňom vidím nielen vaše trápenie, ale aj utrpenie mužov a žien, zasiahnutých v dnešných časoch epidé-